

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Луцький національний технічний університет
Львівський торговельно-економічний університет
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенцімі (Польща)

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

23 березня 2023 р.

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Mukachevo State University
Lutsk National Technical University
Lviv University of Trade and Economics
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian Institute (Ukraine)
Cavalry Captain Witold Pilecki State University of Malopolska in Oświęcim
(Republic of Poland)**

**VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
CONFERENCE**

**«FINANCIAL REGULATION OF
CHANGES IN THE ECONOMY OF
UKRAINE»**

23March 2023

Mukachevo

УДК 336.13.025.12(477)(043.2)

Ф59

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 2 від 24 березня 2023 року)*

Програмний комітет:

Щербан Тетяна Дмитрівна – ректор Мукачівського державного університету, доктор психологічних наук, професор.

Джоанна Стуглік – директор Інституту управління та виробничого машинобудування, Малопольський державний університет імені Вітольда Білецького, м. Освенцім.

Павел Качмарчик – декан факультету соціальних наук, Мазовецька академія в Плоцьку, доктор філософії.

Гоблик Володимир Васильович – перший проректор Мукачівського державного університету, доктор економічних наук, професор.

Кобаль Василь Іванович – проректор з науково-педагогічної роботи, Мукачівський державний університет, кандидат педагогічних наук, доцент.

Герц Мирослав Мирославович – начальник бюджетного відділу фінансового управління виконавчого комітету Мукачівської міської ради.

Черничко Тетяна Володимирівна – завідувач кафедри економіки та фінансів, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор.

Організаційний комітет:

Стегней М. І. – д.е.н., проф., Нестерова С. В. – к.е.н., доц., Гладинець Н. Ю. – к.е.н., доц.,

Лінтур І. В. – к.е.н., доц., Петричко М. М. – к.е.н., доц., Братюк В. П. – к.е.н., доц., Росола У.

В. – Ph.D, доц., ст. викл., Михальчинець Г. Т. – к.е.н., ст. викл.

Ф59 Фінансове регулювання зрушень у економіці України: збірник тез доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, Мукачево, 23 березня 2023 р. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. – 196 с.

Основною метою проведення конференції є обговорення та пошук рішень актуальних проблем здійснення фінансового регулювання зрушень в економіці України, обмін дослідницьким досвідом та публікація результатів наукових досліджень. Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим вважаємо можливим їхню публікацію з метою обговорення.

Редакція збірника не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, за якісний зміст і оформлення авторських рукописів (стилістичні, орфографічні помилки тощо) та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання розглянуті на конференції.

©Мукачівський державний університет, 2023

ЗМІСТ

Секція 1. Особливості розвитку фінансово-кредитної системи в сучасних умовах	
Йохна В.М. ІНСТИТУЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ВІДНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	8
Козик І.М., Січ Г.В. НАПРЯМКИ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА	11
Кузьменко В.М. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ЗМІСТ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ	14
Мищенко Н.Г., Міщук І.П. ФІНАНСОВІ ПОТОКИ В СИСТЕМІ ЛОГІСТИКИ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ	16
Нестерова С.В. ФІНАНСОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ	19
Петричко М.М., Махлинець М.В., Бігарій О.П. ДО ПИТАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ПДВ	22
Петричко М.М., Надь С.В. ФАКТОРИ ВЛИВУ НА КРЕДИТОРСЬКУ ТА ДЕБІТОРСЬКУ ЗАБОРГОВАНІСТЬ	24
Росола У.В., Барковський Я.О., Локес О.В. ЦИФРОВІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	27
Удут Р., Олексин Р., Лукачина В. БЮДЖЕТУВАННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ БІЗНЕС-ОДИНИЦЬ	30
Секція 2. Концептуальні засади формування менеджменту і маркетингу в умовах кризової економіки	
Paweł Kaczmarczyk THE ABUSE OF A DOMINANT POSITION ACCORDING TO EU LAW. THE CASE OF THE POLISH TELECOMMUNICATIONS MARKET	34
Городницький В.В. ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ	37
Черничко Т.В., Драгостінов М.М. СЕМАНТИКА ПОНЯТТЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	40
Козик І.М., Козик Я.В., Козик В.Я. ГЛОБАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ	44
Козик І.М., Козик Я.Я., Козик В.Я. ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА	47
Козик І.М. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ПОСТІНДУСТРІАЛЬНА ЕКОНОМІКА	49
Лешанич С.Є. МОДЕЛІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ ТУРИЗМОМ ТА МІСЦЕВОЮ ЕКОНОМІКОЮ	52
Лизанець А.Г., Феєр О.В., Сарай В.М. СИТУАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	54
Максютова О.В., Кампов Н.С. ІННОВАЦІЙНА ІНФРАСТРУКТУРА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ РЕГІОНУ	57
Михальчинець Н.О., Прокопець Р.І., Неймет В.В. ОСОБЛИВОСТІ МОДЕЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	60
Петричко М.М., Поцко В. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ БІЗНЕСОВИХ СТРУКТУР	63
Петричко М.М., Яцик Є. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІТ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ	65
Пугачевська К.Й., Волкова А.О. ВПЛИВ ВІЙНИ НА РЕГІОНАЛЬНУ ПОЛІТИКУ УКРАЇНИ	69
Пугачевська К.Й., Мілашовська К.Й. РЕЛОКАЦІЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	71
Реблян Г.С. ТРАНСПОРТНА ЛОГІСТИКА ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ	73
Рибчак В.І., Черничко С.Ф. ЛОГІСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ	76
Росола А.П. НАСЛІДКИ ВІЙНИ У КОНТЕКСТІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	79

УДК 658.14

Петричко М. М.,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та фінансів,

Надь С.,

здобувач ОС Бакалавр

Мукачівський державний університет

ФАКТОРИ ВЛИВУ НА КРЕДИТОРСЬКУ ТА ДЕБІТОРСЬКУ ЗАБОРГОВАНІСТЬ

Будь-яке підприємство, що веде виробничу чи іншу комерційну діяльність, має мати відповідно реальне, функціонуюче майно у вигляді основного і оборотного капіталу. Оскільки оборотні кошти включають як матеріальні, так і грошові ресурси, від їхньої організації, ефективного використання залежать процес матеріального виробництва і фінансова стійкість комерційної організації.

Великий вплив на оборотність капіталу, а, отже, й на фінансовий стан будь-якого підприємства робить стан кредиторської та дебіторської заборгованості. Правильний аналіз зміни обороту ресурсів, вкладених в запаси і розрахунки, дає можливість визначити резерви зменшення потреби в оборотних коштах шляхом оптимізації запасів, їх відносного зниження в порівнянні зі зростанням виробництва, прискорення розрахунків або, навпаки, залучення коштів в оборот при несприятливому положенні справ на підприємстві. Розумне управління кредиторською та дебіторською заборгованістю підприємства є гарантом успішного розвитку підприємства на основі зростання прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності і кредитоспроможності в умовах припустимого рівня ризику.

Однією з основних проблем зростання кредиторської та дебіторської заборгованості підприємства є недосконалість управління його грошовими потоками. Оперативне управління грошовими ресурсами - планування грошових потоків і ефективне управління підприємством неможливе без оперативного контролю кредиторської заборгованості. Несвоєчасність отримання даних по заборгованості може призвести до того, що підприємство або залишиться без необхідних обігових коштів, або не зможе правильно запланувати обсяг грошових коштів для майбутніх виплат.

Здійснення контролю за рухом кредиторської та дебіторської заборгованості необхідно для поліпшення розрахунково-платіжної дисципліни.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Більшість науковців поділяють фактори впливу на формування дебіторської та кредиторської заборгованості на зовнішні та внутрішні. Лігоненко Л. О., Нашкерська М. М., Черненко Л. В. до зовнішніх факторів відносять стан економіки в країні та економічну політику уряду; податкову систему в державі; стан розрахунків у країні; рівень інфляції; збалансованість грошової та товарної маси, розвиток кредитних відносин та ефективність грошово-кредитної політики НБУ; вид продукції; обсяг ринку та рівень його насиченості [1, с. 29; 2, с. 137; 3, с. 35].

Деякі автори, зокрема Таратута Л. В., об'єднують зовнішні фактори у три групи – ефективність грошово-кредитної політики центрального банку, кредитна політика банків та інших фінансових установ, рівень конкурентоспроможності галузі [4, с. 220].

До внутрішніх факторів впливу на формування дебіторської заборгованості Лігоненко Л. О., Нашкерська М. М., Черненко Л. В. відносять кредитну політику підприємства, види розрахунків, що використовуються підприємствами, стан контролю за дебіторською та кредиторською заборгованістю та професіоналізм фінансового менеджменту, коректність оформлення договорів з юридичної точки зору, період життєвого циклу виробництва та його обсяги, обсяг кредиторської заборгованості тощо [1, с. 30; 2, с. 137; 3, с. 36].

Таратута Л. В. внутрішні фактори об'єднує також у три групи – кредитну політику підприємства, стратегію та план розвитку підприємства, професіоналізм фінансового менеджера [4, с. 221].

Дубровська Є. В. поділяє внутрішні фактори на прямі та непрямі [5, с. 205].

Єдинак Т. С. пропонує поділяти фактори впливу на величину та структуру дебіторської заборгованості на загальноекономічні, галузеві та внутрішні [6, с. 54].

Поділ факторів впливу на дебіторську та кредиторську заборгованість на дві групи – зовнішні та внутрішні є недостатнім з погляду розроблення ефективних методів управління заборгованістю. З групи зовнішніх факторів доцільно виокремити фактори, на які менеджери підприємства можуть впливати, та фактори, на які менеджери впливу не мають, а можуть лише вживати певних заходів по пристосуванню до їхньої дії. Таким чином, зовнішні фактори впливу на заборгованість підприємства можна об'єднати у дві групи – фактори макросередовища та фактори безпосереднього (мезо-) оточення підприємства.

Досліджуючи фактори впливу на дебіторську та кредиторську заборгованість, необхідно враховувати що саме є об'єктом їхнього впливу. Серед науковців єдиної думки щодо об'єкта впливу факторів дебіторської та кредиторської заборгованості немає. З вищепроведеного аналізу видно, що одні автори досліджують фактори впливу на формування дебіторської та кредиторської заборгованості, інші – на її величину і структуру, рівень тощо. Лігоненко Л. О., крім факторів впливу на формування дебіторської та

кредиторської заборгованості, наводить ще й фактори, що обумовлюють їх погашення. Це, зокрема, використання інструментів досудового врегулювання повернення заборгованості, стягнення заборгованості в судовому порядку чи через порушення справи про банкрутство, професіональність управління заборгованістю та організація контролю за її погашенням [1, с. 32].

Основним фактором погашення дебіторської та кредиторської заборгованості є умови економіко-правових відносин між суб'єктами такої заборгованості – умови договору (для заборгованості за товари, роботи, послуги, з виданих авансів тощо) чи законодавчо-нормативних документів (для заборгованості з податків, соціальних внесків тощо).

Для мінімізації негативного впливу на фінансово-майновий стан підприємства обсяг заборгованості необхідно утримувати в межах певного допустимого (оптимального) рівня.

Список використаних джерел:

1. Лігоненко Л. О. Управління дебіторською заборгованістю підприємства : навч. посіб. / Л. О. Лігоненко, Н. М. Новікова. – К. : Київ. нац. торг.екон. ун-т, 2005. – 275 с.
2. Нашкерська М. М. Управління дебіторською заборгованістю у структурі оборотного капіталу підприємства / М. М. Нашкерська // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2009. – № 647. – С. 136-140.
3. Черненко Л. В. Управління дебіторською заборгованістю в аграрних підприємствах: дисертація на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами / Л. В. Черненко. – Київ, 2007. – 241 с.
4. Таратута Л. В. Управління поточною дебіторською заборгованістю в умовах кризи / Л. В. Таратута // Сталій розвиток економіки: Всеукр. наук.-виробнич. журнал. – 2011. – № 4. – С. 220-228.
5. Дубровська Є. В. Класифікація факторів впливу на рівень дебіторської заборгованості підприємств житлово-комунального сектору господарювання / Є. В. Дубровська // Комунальне господарство міст. Серія «Економічні науки». – 2008. – № 85. – С. 202-207.
6. Єдинак Т. С. Проблеми управління дебіторською заборгованістю підприємств в умовах фінансово-економічної кризи / Т. С. Єдинак // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2009. – № 3. – С. 54-57.

Росола У. В.,
Ph D., доцент кафедри економіки та фінансів,
Барковський Я. О.,
здобувач ОС Бакалавр,
Локес О. В.,
здобувач ОС Магістр,
Мукачівський державний університет

ЦИФРОВІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Зростання очікувань клієнтів, посилення регулювання та гостра конкуренція у фінансовому секторі роблять оптимізацію та модернізацію операцій важливішими, ніж будь-коли. Автоматизація та цифровізація процесів допомагають банкам адаптуватися до організаційних та економічних змін, одночасно знижуючи ризики.

Цифровізація та автоматизація процесів дозволяє об'єднати системи та скоротити ручні завдання. Це зменшує операційні витрати фінансових установ і навантаження на працівників, які, маючи дані та час, можуть зосередитися на інших завданнях.

Бізнес-процеси в банківській справі – це серія повторюваних завдань, які, крім того, необхідно точно виконувати. Недаремно банки та фінансові установи використовують автоматизацію. Найпоширенішими рішеннями є підписання договорів з клієнтами або надання та погашення кредитів.

Протягом останніх трьох років цифровізація зосереджена переважно на прямих клієнтських рішеннях. Оскільки банки адаптуються до нових соціальних та економічних умов, оцифрування також досягає організаційного рівня компаній, тобто бек-офісних процесів, які складаються з адміністрації та співробітників, які не мають контакту з клієнтами. З операційної сторони бек-офіс включає в себе широкий спектр обов'язків, необхідних для підтримки та роботи організації. Серед проведених заходів: розрахунки, ведення документації, нагляд за дотриманням нормативних документів, бухгалтерські чи IT-послуги.

Автоматизація також добре працює для запобігання зловживанням і підтримки дотримання процедур, а також дозволяє проводити їх швидкий аудит. Цифрове та автоматизоване виконання завдань також надає дані, які дозволяють краще зрозуміти потреби клієнтів і розширити пропозицію відповідно до очікувань.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>